

Põlva uue keskvaljaku piirkonna planeeringu võistlustöö

I preemia

Autor: Toomas Paaver

Asukoht: Kesk, Võru ja Oja tänavate ning Orajõe vaheline maa-ala, Põlva

Väljavõte võistlustöö „Väljaku võtmed“ seletuskirjast:

Planeeritavale alale toimiva keskvaljaku loomisel tekivad järgmised raskused:

- » planeeringuala olemasolevad hooned keeravad võimalikele väljakukohtadele selja. Võimaliku investeerimispotentsiaali vähesuse tõttu võtab aga uus hoonestuse tekkimine küllaltki kaua aega.
- » pole tugineda ühelegi linna kui terviku seisukohast olulisele objektile. Põlva kultuuriasutused, kaubanduskeskused ja sümbolid jäävad keskvaljaku loomiseks sobivatest kohtadest eemale.
- » puuduvad ala läbivad jalakäijate suunad. Planeeritav ala on olemuselt linna tagamaa. Inimeste siia meelitamine ja koha muutmine keskseks nõuab pingutusi.

Võistlustöö näeb nende raskuste likvideerimiseks järgmisi lahendusi:

- » rajada linnapoolse algatusena uuele võimalikule keskvaljakule uus raekoda või linna esindushoone koos infopunktiga, mis saaks olema piisavalt tugev sümbolobjekt. Niisuguse hoone olemasolu muudab platsiaärase maa ka teistele investeerijatele magusamaks.
- » tuua väljaku külje alla rahvahulki koguvaid uusehitisi (võimalikud variandid: bussijaam linna servast, uus turuhoone),
- » avada jalakäigutee kultuurikeskusest ning selle-tagusest elurajoonist otse võimalikule keskvaljakule (selleks ehitada trepp kultuurikeskuse juurest alla).

Planeeritav ala pakub keskvaljaku loomiseks järgmised positiivsed eeldused:

- » reljeef ja vaated võimaldavad luua originaalse iseloomuga väljaku,
- » võimalik on luua tihedast liiklusest täiesti eraldatud väljak/puhkeala,
- » et võimaliku tulevase väljaku äärne olemasolev hoonestus puudub, on olemas võimalus luua moodne ja muust linnast kontrastselt eralduv keskvaljak.

Võistlustöö näeb nende eelduste kasutamiseks ja rõhutamiseks järgmisi lahendusi:

- » siduda väljak ürgoru nõlvaga ja jõekaldaga ning luua nii erineva iseloomuga puhkekohtade/väljakute võond,
- » vältida seda võõndit läbivaid autoteid,
- » anda tekkivale võõndile selgust, viies tekkivad väljakud/puhkekohad selgelt erinevatele tasanditele, kasutades olemasolevaid astangukohti. Rõhutada neid treppide/terrassidega,
- » täiustada piki väljakuvõõndit avanevat vaadet ürgoru nõlvale ja kultuurikeskusele veel mõne mahukama sümboolse objektiga (näiteks raekoda, sellega koos võimalik ka kellatorn),
- » puhastada ja konkretiseerida piki väljakuvõõndit avanevat vaadet jõe vastaskalda metsale/kalmistule.

Toomas Paaver, 2016:

„Võistlusele järgnenud viieteistkümne aasta jooksul ei ole alal toimunud ühtki arengut. 1999. aasta võidutöö jäi ajalukku ja kui aastatel 2014–2015 toimus EV100 raames uus võistlus peaaegu sama ülesande lahendamiseks, siis alustati uuesti algusest ning võistlustööd jõudsid üsnagi sarnaste tulemusteni. Omaaegse kogemuse põhjal on mul mure, et kui Põlva keskvaljake ehitatakse välja, ilma et selle vahetusse äärde kerkiks ühiskondlikult olulisi, keske tähendusega ja ligitõmbavaid maju, siis kujuneb uus väljak mahajäetud tagahooviks. Olu-kord on siin olemuslikult erinev mitmete teiste linnade samm-sammult kujunenud ajalooliste keskvaljakute arendamisest, kus hea linnaruumi tekkimiseks piisab olemasolevate hoonete vahel avaliku ruumi ümbermõtestamisest ja ümberehitusest. Et uus keskvaljak Põlvas kujuneks oma nime vääriliseks, on omavalitsuse poolt vaja oluliselt suuremaid vahendeid ja jõupingutusi.

Põlvas sain arhitektina väga noorelt võistelda ja võita, mis oli isiklikult väga suur asi, kuid kas ühiskond sellest võidab kui töö jääb riulisse? Mind on see kogemus õpetanud, et olemasoleva ruumi toimimise tunnetamisel ja tulevikus juhtuva aimamisel on suur tähtsus ruumiliste muutuste targal kavandamisel ja seda ennekõike võistluste ülesannete püstitamisel. Seda kogemust olen hiljem rakendanud üldisemates töodes mitmel pool mujal.“

Erineva iseloomuga puhkekohtade võond

Väljakule avanevad vaated